

LITERATURA ROMÂNĂ
IN
ANALIZE ȘI SINTEZE

VOL I

Emil Alexandrescu

OPERA OMNIA

MOLDOVA

Emil Alexandrescu

**Literatura română în
analize și sinteze**

Volumul I

Coperta: *Cristian Almășanu*

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

ISBN 978-973-168-092-7
978-973-168-093-4

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2010

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

Emil Alexandrescu

Literatura română în analize și sinteze

Volumul I

TIPO MOLDOVA

SUMAR

Cuvântul editorului	5
Valorile creative și ortodoxe ale literaturii române	6
1. Originea și evoluția limbii române	55
1.1. Definiția limbii române	55
1.2. Perioada de formare a limbii române	55
1.3. Teritoriul de formare a limbii române	56
1.4. Caracterul latin al limbii române	56
1.5. Conservarea elementului dac	57
1.6. Influența slavă	57
1.7. Influența greacă	58
1.8. Influența turcă	58
1.9. Influența franceză	58
1.10. Dialectele limbii române	58
1.11. Locul limbii române între limbile romanice	59
1.12. Al. Mateevici — Limba noastră	59
2. Literatura română în limba latină	61
2.1. Argument	61
2.2. Pătımirea sfinților Epictet și Astion	62
2.3. Scrierile Sfântului Ioan Cassian	63
2.4. Scrierile Sfântului Niceta Remesianul	63
2.5. Contribuția lui Dionisie Exiguul la tezaurul literaturii patristice	64
2.6. Alte scrieri în limba latină	65
3. Literatura populară — parte integrantă a literaturii române	65
3.1. Trăsăturile literaturii populare	65
3.2. Mitologia populară	66
3.3. Miorița	69
3.4. Legenda Mănăstirii Argeșului	71
3.5. Doina	72
3.6. Toma Alimoș	73
3.7. Constantin Brâncoveanu	73
3.8. Tinerețe fără bătrânețe	75
3.9. Greuceanu	76
4. Cultura și literatura română în Evul Mediu	78
4.1. Limbile de cancelarie în Evul Mediu	78
4.2. Literatura română în limba slavonă	79
4.3. Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie	80
4.4. Renașterea și reforma — ecurile lor în spațiul carpato-dunărean	80
4.5. Textele rotacizante	81
4.6. Primele tipărituri în limba română	82

4.7.	Primul document laic în limba română — Scrisoarea boierului Neacșu	82
	5. Contribuția literaturii religioase la formarea limbii și literaturii române	83
5.1.	Literatura apocrifă, hagiografică și a romanelor populare	83
5.2.	Mitropolitul Varlaam — Carte românească de învățătură	83
5.3.	Mitropolitul Dosoftei — Psaltirea în versuri (1673)	84
5.4.	Mitropolitul Antim Ivireanul — Didahiile	84
5.5.	Mitropolitul Simion Ștefan — Noul Testament de la Bălgrad	85
5.6.	Biblia de la București	85
	6. Contribuția literaturii istoriografice la formarea limbii și literaturii române	86
6.1.	Grigore Ureche — Letopisețul Țării Moldovei – de când s-au descălecat țara și de cursul anilor și de viața domnilor carea scrie de la Dragoș Vodă până la Aron Vodă (1359–1594)	86
6.2.	Miron Costin — Letopisețul Țării Moldovei — de la Aron Vodă încoace, de unde este părăsit de Ureche Vornicul din Țara de Gios, scos de Miron Costin, vornicul de Țara de Gios, în oraș în Iași, în anul de la ridicarea lumii 7183, eară de la nașterea Mântuitorului lumii lui Hristos 1675	87
6.3.	Ion Neculce — Letopisețul Țării Moldovei — de la Dabija Vodă (1661) la Nicolae Mavrocordat (1743)	89
6.4.	Stolnicul Constantin Cantacuzino	90
6.5.	Stoica Ludescu	90
6.6.	Radu Popescu — Istoriile domnilor Țării Românești	91
6.7.	Radu Greceanu	91
6.8.	Nicolae Milescu — De la Moscova la Pekin	91
	7. Umanismul românesc	92
7.1.	Renașterea și umanismul în culturile și literaturile europene	92
7.2.	Renașterea și umanismul în principatele române	92
7.3.	Trăsăturile umanismului românesc	92
7.4.	Rolul umanismului românesc în formarea limbii și literaturii române	93
	8. Dimitrie Cantemir — personalitate multilaterală a culturii române și europene	94
8.1.	Viața și activitatea	94
8.2.	Dimitrie Cantemir — Opera	95
8.3.	Dimitrie Cantemir — personalitate multilaterală a culturii române și europene	97
	9. Iluminismul — curent național și european	98
9.1.	Iluminismul — curent european	98
9.2.	Școala Ardeleană — expresie a iluminismului românesc	98
9.3.	Idei susținute de reprezentanții Școlii Ardelene	99
9.4.	Ion Budai Deleanu — Țiganiada	99
9.5.	Iluminismul în Moldova și în Țara Românească	100

10. Clasicismul	101
10.1. Trăsături	101
10.2. Boileau — L'art poetique — program al clasicismului francez	102
10.3. Programul realizat de scriitorii clasiciști	102
11. Romanticismul	103
11.1. Trăsături	103
11.2. Victor Hugo — prefață la drama Cromwell — manifest al romantismului	104
11.3. Programul realizat de scriitorii romantici	104
12. Realismul	105
12.1. Istoricul	105
12.2. Conceptul de realism în critica literară românească	105
12.3. Programul realizat de scriitorii realiști	106
12.4. Contribuția scriitorilor români la dezvoltarea realismului	107
13. Momentul 1848 — etapă a revoluției burghezo-democrate	108
13.1. Momentul 1848 în Moldova, Muntenia și Transilvania	108
13.2. Direcția Daciei literare și rolul lui Mihail Kogălniceanu	109
13.3. Momentul 1848 — moment al formării conștiinței estetice	110
13.4. Momentul 1848 — moment al trezirii conștiinței naționale	112
13.5. Ion Heliade Rădulescu — Zburătorul	112
13.6. Grigore Alexandrescu — Umbra lui Mircea. La Cozia	113
13.7. Grigore Alexandrescu — Satiră. Duhului meu	114
13.8. Vasile Cârlova — Ruinurile Târgoviștii	115
13.9. Andrei Mureșanu — Un răsunet	115
13.10. Dimitrie Bolintineanu — Muma lui Ștefan cel Mare	116
13.11. Costache Negruzzi — Alexandru Lăpușneanu	116
13.12. Costache Negruzzi — Sobieski și românii	118
13.13. Costache Negruzzi — Fiziologia provincialului	120
13.14. Nicolae Bălcescu — Românii supt Mihai-Voievod Viteazul	120
13.15. Ion Ghica — Scrisori către Vasile Alecsandri	121
13.16. Alecu Russo — Cântarea României	121
14. Vasile Alecsandri	122
14.1. Vasile Alecsandri — Deșteptarea României	122
14.2. Vasile Alecsandri — Hora Unirei	123
14.3. Vasile Alecsandri — Odă ostașilor români	124
14.4. Vasile Alecsandri — Dumbrava Roșie	124
14.5. Vasile Alecsandri — Dan, căpitan de plai	126
14.6. Vasile Alecsandri — Miezul iernii	129
14.7. Vasile Alecsandri — Iarna	130
14.8. Vasile Alecsandri — Malul Siretului	131
14.9. Vasile Alecsandri — Balta Albă	131

14.10.	Vasile Alecsandri — Despot Vodă	132
14.11.	Vasile Alecsandri — Chirița în provincie	133
14.12.	Vasile Alecsandri — reprezentant al conștiinței naționale	134
	15. Nicolae Filimon — Ciocoi vechi și noi	136
15.1.	Ciocii vechi și noi	136
15.2.	Dinu Păturică — prototip al arivistului	138
	16. Al. Odobescu — Pseudo-Kynegeticos	139
16.1.	Pseudo-Kynegeticos — model de eseu	139
16.2.	Pseudo-Kynegeticos — sinteză estetică	139
16.3.	Alexandru Odobescu — reprezentant al realismului	140
	17. Bogdan Petriceicu Hasdeu	141
17.1.	Bogdan Petriceicu Hasdeu — personalitate a culturii românești	141
17.2.	Bogdan Petriceicu Hasdeu — Răzvan și Vidra	142
	18. Titu Maiorescu	144
18.1.	Titu Maiorescu — Direcția nouă în poezia și proza română	144
18.2.	Titu Maiorescu — O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867	144
18.3.	Titu Maiorescu — Comediile dlui I.L.Caragiale	145
18.4.	Titu Maiorescu — Eminescu și poeziile lui	145
18.5.	Titu Maiorescu — spiritus rector	146
	19. Mihail Eminescu	148
19.1.	Mihail Eminescu — Epigonii	148
19.2.	Mihail Eminescu — Memento mori (Panorama deșertăciunilor)	149
19.3.	Mihail Eminescu — Împărat și proletar	152
19.4.	Mihail Eminescu — Scrisoarea I	154
19.5.	Mihail Eminescu — Scrisoarea III	156
19.6.	Mihail Eminescu — Sara pe deal	158
19.7.	Mihail Eminescu — Floare albastră	160
19.8.	Mihail Eminescu — Atât de fragedă... ..	162
19.9.	Mihail Eminescu — Dorința	163
19.10.	Mihail Eminescu — Revedere	164
19.11.	Mihail Eminescu — Călin (file din poveste)	165
19.12.	Mihail Eminescu — Luceafărul	167
19.13.	Mihail Eminescu — Glossă	173
19.14.	Mihail Eminescu — Odă (în metru antic)	175
19.15.	Mihail Eminescu — Rugăciunea unui dac	175
19.16.	Mihail Eminescu — Dacă treci râul Selenei... ..	178
19.17.	Mihail Eminescu — Și dacă... ..	179
19.18.	Mihail Eminescu — Crăiasa din povești	180
19.19.	Mihail Eminescu — Făt-Frumos din tei	180
19.20.	Mihail Eminescu — Freamăt de codru	181

19.21.	Mihail Eminescu — Trecut-au anii...	182
19.22.	Mihail Eminescu — Sonete (III) (Când însuși glasul...)	183
19.23.	Mihail Eminescu — La steaua	183
19.24.	Mihail Eminescu — Mai am un singur dor	184
19.25.	Mihail Eminescu — Peste vârfuri	186
19.26.	Mihail Eminescu — Tat twam asi	186
19.27.	Mihail Eminescu — Rugăciune	187
19.28.	Mihail Eminescu — Învierea	188
19.29.	Mihail Eminescu — Răsai asupra mea	189
19.30.	Mihail Eminescu — Sărmanul Dionis	190
19.31.	Mihail Eminescu — Făt-Frumos din lacrimă	191
19.32.	Mihail Eminescu — Dramaturgia	194
19.33.	Mihail Eminescu — Andrei Mureșan	195
	20. Mihail Eminescu — universul poetic	197
20.1.	Marile teme ale universului eminescian	197
20.2.	Poetul și poezia — temă și motiv ale universului poetic	198
20.3.	Caracterul filosofic al poeziei lui Eminescu — modelul intelectului	198
20.4.	Evoluția modelului uman	199
20.5.	Modelul estetic	200
20.6.	Caracterul național și universal	200
	21. Ion Creangă	201
21.1.	Ion Creangă — Amintiri din copilărie	201
21.2.	Ion Creangă — Dănilă Prepeleac	204
21.3.	Ion Creangă — Povestea lui Harap Alb	205
	22. Ion Creangă — reprezentant al realismului	209
22.1.	Universul satului românesc	209
22.2.	Umorul — semn al apartenenței scriitorului la realism	210
22.3.	Locul lui Ion Creangă în cadrul realismului românesc	210
	23. Ion Luca Caragiale	211
23.1.	I.L.Caragiale — O scrisoare pierdută	211
23.2.	I.L.Caragiale — La hanul lui Mânjoală	214
23.3.	I.L.Caragiale — În vreme de război	216
23.4.	I.L.Caragiale — Telegrama	217
23.5.	I.L.Caragiale — Bacalaureat	219
23.6.	I.L.Caragiale — Vizită	220
	24. I.L.Caragiale — reprezentant al realismului critic	222
24.1.	Lumea eroilor lui I.L.Caragiale	222
24.2.	Temele și problematica universului creat de I.L.Caragiale	222
24.3.	I.L.Caragiale — reprezentant al realismului critic	222

25. Ioan Slavici	224
25.1. Ioan Slavici — Moara cu noroc	224
25.2. Ioan Slavici — Pădureanca	226
25.3. Ioan Slavici — Mara	229
25.4. Ioan Slavici — Lumea prin care am trecut	230
26. Ioan Slavici — reprezentant al realismului	233
26.1. Dezvoltarea realismului în sec. al XIX-lea	233
26.2. Caracterul realist al creației lui Ioan Slavici	233
26.3. Problematika socială — trăsătură a realismului	233
26.4. Elemente clasiciste în creația lui Ioan Slavici	234
26.5. Elemente romantice în proza lui Ioan Slavici	234
26.6. Ioan Slavici — propagator al realismului popular	234
27. Symbolismul	234
27.1. Istoricul și reprezentanții în literatura universală	234
27.2. Symbolismul românesc	235
27.3. Teoretizări	235
27.4. Trăsăturile programului estetic	235
27.5. Dimitrie Anghel — În grădină	236
27.6. Ion Minulescu — Romanța celor trei corăbii	237
28. Alexandru Macedonski	238
28.1. Alexandru Macedonski — Noaptea de decembrie	238
28.2. Alexandru Macedonski — Rondelul rozei ce-nfloreste	239
28.3. Alexandru Macedonski — Rondelul rozelor de august	240
28.4. Alexandru Macedonski — Rondelul rozelor ce mor	241
28.5. Alexandru Macedonski — Psalmi	241
29. Barbu Ștefănescu Delavrancea	242
29.1. Barbu Ștefănescu Delavrancea — Hagi Tudose	242
29.2. Barbu Ștefănescu Delavrancea — Apus de soare	244
30. Ștefan cel Mare și Sfânt — reprezentant al conștiinței naționale și creștine	246
31. George Coșbuc	250
31.1. George Coșbuc — Nunta Zamferei	250
31.2. George Coșbuc — Moartea lui Fulger	252
31.3. George Coșbuc — Poetul	253
31.4. George Coșbuc — Noi vrem pământ!	253
31.5. George Coșbuc — O scrisoare de la Muselim-Selo	254
31.6. George Coșbuc — Vara	255
31.7. George Coșbuc — Pașa Hassan	258
31.8. George Coșbuc — Moartea lui Gelu	260

	32. George Coșbuc — poet de specific național	263
32.1.	George Coșbuc — poet al naturii și iubirii	263
32.2.	Istoria — temă a poeziei lui George Coșbuc	263
32.3.	George Coșbuc — poet militant social	263
32.4.	George Coșbuc — reprezentant al poeziei de specific național	263
	33. Octavian Goga	264
33.1.	Octavian Goga — Rugăciune	264
33.2.	Octavian Goga — Oltul	265
33.3.	Octavian Goga — Noi	266
33.4.	Octavian Goga — Plugarii	267
	34. Octavian Goga — rapsod mesianic al pătimirii noastre	270
34.1.	Universul poeziei lui Octavian Goga — monografie lirică a satului	270
34.2.	Lupta pentru dreptate socială și independență națională — temă și coordonată ale universului poetic creat de Octavian Goga	270
34.3.	Durerea — sentiment, temă și mesaj ale universului poetic creat de Octavian Goga	271
34.4.	Octavian Goga — poet de specific național	271
	35. Calistrat Hogaș — Singur	271
	36. Gala Galaction	273
36.1.	Gala Galaction — De la noi la Cladova	274
36.2.	Gala Galaction — Papucii lui Mahmud	274
36.3.	Gala Galaction — La Vulturi!	275
	37. Alexandru Davila — Vlaicu Vodă	278
	38. George Topârceanu — Rapsodii de toamnă	280
	39. I.Al.Brătescu-Voinești — Puiul	283
	40. Duiliu Zamfirescu — Viața la țară	284
	41. Garabet Ibrăileanu — Adela	288
	42. Mihail Sadoveanu	290
42.1.	Mihail Sadoveanu — Hanu Ancuței	290
42.2.	Mihail Sadoveanu — Baltagul	294
42.3.	Mihail Sadoveanu — Frații Jderi	297
42.4.	Mihail Sadoveanu — Țara de dincolo de negură	303
42.5.	Mihail Sadoveanu — Zodia Cancerului	305
42.6.	Mihail Sadoveanu — Domnu Trandafir	308
42.7.	Mihail Sadoveanu — Neamul Șoimăreștilor	309
	43. Mihail Sadoveanu — structura universului	313
43.1.	Temele universului sadovenian	313
43.2.	Eroul sadovenian — centru al universului	314
43.3.	Timbrul sadovenian — trăsătură a universului	315

44. George Bacovia	315
44.1. George Bacovia — Plumb	315
44.2. George Bacovia — Lacustră	317
44.3. George Bacovia — Note de primăvară	318
44.4. George Bacovia — Decembre	318
44.5. George Bacovia — Seară tristă	320
45. George Bacovia — universul poetic	320
45.1. Trăsăturile universului bacovian	320
45.2. Motivele universului bacovian	321
45.3. Caracterul simbolist al universului poetic	321
45.4. Universul bacovian în contextul poeziei românești și universale	322
46. Expresionismul	322
46.1. Definiție	322
46.2. Istoricul curentului	323
46.3. Trăsăturile programului estetic	323
47. Suprerealismul	324
48. Lucian Blaga	325
48.1. Lucian Blaga — Eu nu strivesc corola de minuni a lumii	325
48.2. Lucian Blaga — Gorunul	329
48.3. Lucian Blaga — Cântecul spicelor	329
48.4. Lucian Blaga — Paradis în destrămare	330
48.5. Lucian Blaga — La curțile dorului	331
48.6. Lucian Blaga — Mirabila sămânță	332
48.7. Lucian Blaga — Tristețe metafizică	332
48.8. Lucian Blaga — Munte vrăjit	334
48.9. Lucian Blaga — Scrisoare	335
48.10. Lucian Blaga — Liniște	337
48.11. Lucian Blaga — Noi și pământul	337
48.12. Lucian Blaga — Zamolxe	339
48.13. Lucian Blaga — Meșterul Manole	340
48.14. Lucian Blaga — Nu-mi presimți, Lumina raiului, Izvorul nopții	342
49. Lucian Blaga — universul poetic	343
49.1. Mitul ca temă de influență expresionistă	343
49.2. Sinteza estetică — dimensiune a universului poetic	344
49.3. Temele universului blagian	345
49.4. Eul poetic — centru generator al universului poetic	345
50. Ion Barbu	346
50.1. Ion Barbu — Din ceas, dedus... ..	346
50.2. Ion Barbu — Riga Crypto și lapona Enigel	349
50.3. Ion Barbu — Ritmuri pentru nunțile necesare	352
50.4. Ion Barbu — Copacul	353

51. Ion Barbu — universul poetic	354
51.1. Etapele formării universului poetic	354
51.2. Coordonata imaginarului	354
51.3. Modelul noetic barbian	354
52. Tudor Arghezi	356
52.1. Tudor Arghezi — Testament	356
52.2. Tudor Arghezi — Psalm	359
52.3. Tudor Arghezi — Psalmul de taină	361
52.4. Tudor Arghezi — De-abia plecaseși	362
52.5. Tudor Arghezi — Flori de mucigai	363
52.6. Tudor Arghezi — Nehotărâre	363
52.7. Tudor Arghezi — Creion	365
52.8. Tudor Arghezi — Morgenstimmung	365
53. Tudor Arghezi — poet sau prozator	367
53.1. Dialog critic	367
53.2. Tudor Arghezi — scriitor realist	370
54. Ion Pillat	371
54.1. Ion Pillat — Aci sosi pe vremuri	371
54.2. Ion Pillat — În vie	372
55. Liviu Rebreanu	373
55.1. Liviu Rebreanu — Ion	373
55.2. Liviu Rebreanu — Pădurea spânzuraților	378
55.3. Liviu Rebreanu — Răscoala	381
56. Liviu Rebreanu — reprezentant al realismului	385
56.1. Principalele tendințe în dezvoltarea realismului românesc	385
56.2. Caracterul realist al universului social creat de Liviu Rebreanu	386
56.3. Valori creative în textul romanelor lui Liviu Rebreanu	387
57. Camil Petrescu	387
57.1. Camil Petrescu — Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război	387
57.2. Camil Petrescu — Patul lui Procust	392
57.3. Camil Petrescu — Suflete tari	396
57.4. Camil Petrescu — Jocul ielelor	398
58. Camil Petrescu — reprezentant al realismului	401
58.1. Principalele tendințe în dezvoltarea realismului	401
58.2. Caracterul realist al creației lui Camil Petrescu	401
58.3. Problema intelectualului la Camil Petrescu	401
58.4. Problema iubirii — problemă de factură romantică	402
58.5. Problema războiului — problemă de factură realistă	402
59. Hortensia Papadat-Bengescu — Concert din muzică de Bach	403

60. George Călinescu	405
60.1. George Călinescu — Enigma Otiliei	405
60.2. George Călinescu — Cartea nunții	409
61. G.Călinescu — prozator realist	410
61.1. Scriitori și tendințe în dezvoltarea romanului interbelic	410
61.2. Paternitatea — problemă centrală a prozei lui G. Călinescu	410
61.3. Iubirea — problemă de factură romantică, dar și realistă	410
61.4. Intelectualul — problemă și temă ale romanelor lui G.Călinescu	411
61.5. Morala — o problemă de factură clasicistă	411
61.6. George Călinescu — scriitor realist de factură clasicistă	411
62. Barocul	411
63. Mateiu I. Caragiale — Craii de Curtea-Veche	412
64. Mircea Eliade	414
64.1. Mircea Eliade — personalitate multilaterală a literaturii și culturii române	414
64.2. Mircea Eliade — Maitreyi	415
64.3. Mircea Eliade — La țigănci	418
64.4. Mircea Eliade — Douăsprezece mii de capete de vite	421
64.5. Mircea Eliade — Romanul adolescentului miop	422
64.6. Mircea Eliade — Noaptea de Sânziene	424
64.7. Mircea Eliade între sacru și profan	430
65. Marin Preda	434
65.1. Marin Preda — Moromeții	434
65.2. Marin Preda — Cel mai iubit dintre pământeni	436
66. Marin Preda — reprezentant al realismului obiectiv	439
66.1. Principalele tendințe în dezvoltarea prozei realiste	439
66.2. Problematika romanelor lui Marin Preda	440
66.3. Ilie Moromete — personaj-simbol al mediului rural	440
66.4. Critica societății socialiste — culme a spiritului critic și a romanului realist	440
67. Vasile Voiculescu	441
67.1. Vasile Voiculescu — În grădina Ghetsemani	441
67.2. Vasile Voiculescu — Bătea la poarta cerului	442
67.3. Vasile Voiculescu — Sonetul 29	443
67.4. Vasile Voiculescu — Călătorie spre locul inimii	445
67.5. Vasile Voiculescu — Noapte de martie	447
67.6. Vasile Voiculescu — Iisus pe ape	448
67.7. Vasile Voiculescu — Lostrița	448
67.8. Vasile Voiculescu — Șarpele Aliodor	450
68. Vasile Voiculescu — universul poetic	451
68.1. Natura — dimensiune a universului creat de Vasile Voiculescu	451
68.2. Mitul — coordonată a universului poetic	451

68.3.	Iubirea — motiv romantic și sens al vieții	451
68.4.	Istoria și destinul — teme ale universului poetic	451
68.5.	Conceptele de poet și poezie — temă a universului poetic	451
	69. Nichita Stănescu	452
69.1.	Nichita Stănescu — Leoaică tânără, iubirea	452
69.2.	Nichita Stănescu — În dulcele stil clasic	453
69.3.	Nichita Stănescu — Evocare	453
69.4.	Nichita Stănescu — Cântec	454
69.5.	Nichita Stănescu — Laudă omului	455
69.6.	Nichita Stănescu — Ars poetica	456
69.7.	Nichita Stănescu — A unsprezecea elegie	457
69.8.	Nichita Stănescu — Noi	458
	70. Nichita Stănescu — universul poetic	460
70.1.	Iubirea — temă a universului poetic creat de Nichita Stănescu	460
70.2.	Evoluția eului — temă a universului poetic	460
70.3.	Conștiința — dimensiune a universului poetic	460
70.4.	Poetul și poezia — temă a universului poetic	461
70.5.	Știința — temă a universului poetic	461
	71. Marin Sorescu	462
71.1.	Marin Sorescu — Shakespeare	462
71.2.	Marin Sorescu — Iona	462
71.3.	Marin Sorescu — Răceala	464
71.4.	Marin Sorescu — Astfel	466
	72. Orientări, tendințe, coordonate și realizări în poezia românească contemporană	468
72.1.	Ștefan Augustin Doinaș — Mistrețul cu colți de argint	469
72.2.	Ștefan Augustin Doinaș — Mășți	470
72.3.	Nicolae Labiș — Meșterul	471
72.4.	Nicolae Labiș — Moartea căprioarei	472
72.5.	Nicolae Labiș — Miorița	474
72.6.	Emil Botta — Fachir	474
72.7.	Geo Dumitrescu — Libertatea de a trage cu pușca	475
72.8.	Ion Caraion — Fântână	475
72.9.	Grigore Vieru — Harpa	476
72.10.	Ana Blandiana — Avram Iancu	476
72.11.	Ion Alexandru — Clopotele	477
72.12.	Leonid Dimov — Poemul odăilor	478
72.13.	Anatol E. Baconsky — Fluxul memoriei	479
72.14.	Alexandru Philipide — Izgonirea lui Prometeu	480

73. Geo Bogza — Cartea Oltului	483
74. Nicolae Steinhardt — Jurnalul fericirii	487
75. Augustin Buzura	491
75.1. Augustin Buzura — Vocile nopții	491
75.2. Augustin Buzura — Orgolii	492
75.3. Augustin Buzura — Drumul cenușii	492
76. Alți prozatori contemporani	493
76.1. Ștefan Bănuțescu — Mistreții erau blânzi	493
76.2. Ștefan Bănuțescu — Cartea milionarului	494
76.3. A. E. Baconsky — Echinoxul nebunilor	497
76.4. A. E. Baconsky — Biserica Neagră	498
76.5. Fănuș Neagu — Acasă	499
76.6. Eugen Barbu — Groapa	500
76.7. Petru Dumitriu — Bijuterii de familie	501
76.8. Ion Druță — Povara bunătății noastre	502
76.9. Mircea Cărtărescu — Nostalgia	504
76.10. Mircea Cărtărescu — Orbitor	507
77. Evoluția dramaturgiei contemporane	514
77.1. Horia Lovinescu — Moartea unui artist	514
77.2. Ion Băieșu — Boul și vițeei	516
77.3. Valeriu Anania — Miorița	516
77.4. Dumitru Radu Popescu — Acești îngeri triști	517
78. Scriitori români care au creat în alte țări	519
78.1. Eugen Ionescu	520
78.2. Panait Istrati	524
78.3. Horia Vintilă	526
78.4. Peter Neagoe	530
78.5. Elena Văcărescu	533
78.6. Martha Bibescu	535
79. Direcții, orientări, reprezentanți în evoluția criticii literare	537
1. Garabet Ibrăileanu — Creație și analiză	538
2. Tudor Vianu — Dubla intenție a limbajului și problema stilului	538
3. E. Lovinescu — Istoria literaturii române contemporane	539
4. G. Călinescu — Istoria literaturii române de la origini până în prezent	540
5. Perpessicius (Dimitrie S. Panaitescu) — Mențiuni critice	541
6. Pompiliu Constantinescu — Considerații asupra romanului românesc	541
7. Constantin Ciopraga — Personalitatea literaturii române	542
8. Mihai Cimpoi — O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia	543

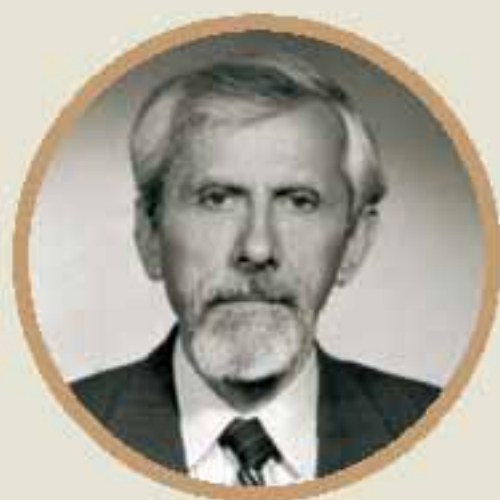

	80. Considerații asupra problemelor eseului românesc	545
80.1.	Emil Cioran — Amurgul gândurilor	545
80.2.	Paul Zarifopol — Clasicii	547
80.3.	Constantin Noica — Creație și frumos în rostirea românească	548
80.4.	Mihai Ralea — Tudor Arghezi	549
80.5.	Alexandru Husar — Ideea europeană	550
80.6.	Nichifor Crainic — Nostalgia paradisului	551
	81. Specificul național — cheie de pătrundere în literatura universală	553

LITERATURA ROMÂNĂ
ÎN
ANALIZE ȘI SINTEZE

VOL II

Emil Alexandrescu

OPERA OMNIA

II MOLDOVA

Emil Alexandrescu

**Literatura română în
analize și sinteze**

Volumul II

Coperta: *Cristian Almășanu*

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

ISBN 978-973-168-092-7
978-973-168-094-1

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2010

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

Emil Alexandrescu

Literatura română în analize și sinteze

Volumul II

TIPO MOLDOVA

SUMAR

Cuvântul editorului	5
Valorile creative și ortodoxe ale literaturii române	6
1. Originea și evoluția limbii române	55
1.1. Definiția limbii române	55
1.2. Perioada de formare a limbii române	55
1.3. Teritoriul de formare a limbii române	56
1.4. Caracterul latin al limbii române	56
1.5. Conservarea elementului dac	57
1.6. Influența slavă	57
1.7. Influența greacă	58
1.8. Influența turcă	58
1.9. Influența franceză	58
1.10. Dialectele limbii române	58
1.11. Locul limbii române între limbile romanice	59
1.12. Al. Mateevici — Limba noastră	59
2. Literatura română în limba latină	61
2.1. Argument	61
2.2. Pătımirea sfinților Epictet și Astion	62
2.3. Scrierile Sfântului Ioan Cassian	63
2.4. Scrierile Sfântului Niceta Remesianul	63
2.5. Contribuția lui Dionisie Exiguul la tezaurul literaturii patristice	64
2.6. Alte scrieri în limba latină	65
3. Literatura populară — parte integrantă a literaturii române	65
3.1. Trăsăturile literaturii populare	65
3.2. Mitologia populară	66
3.3. Miorița	69
3.4. Legenda Mănăstirii Argeșului	71
3.5. Doina	72
3.6. Toma Alimoș	73
3.7. Constantin Brâncoveanu	73
3.8. Tinerețe fără bătrânețe	75
3.9. Greuceanu	76
4. Cultura și literatura română în Evul Mediu	78
4.1. Limbile de cancelarie în Evul Mediu	78
4.2. Literatura română în limba slavonă	79
4.3. Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie	80
4.4. Renașterea și reforma — ecurile lor în spațiul carpato-dunărean	80
4.5. Textele rotacizante	81
4.6. Primele tipărituri în limba română	82

4.7.	Primul document laic în limba română — Scrisoarea boierului Neacșu	82
	5. Contribuția literaturii religioase la formarea limbii și literaturii române	83
5.1.	Literatura apocrifă, hagiografică și a romanelor populare	83
5.2.	Mitropolitul Varlaam — Carte românească de învățătură	83
5.3.	Mitropolitul Dosoftei — Psaltirea în versuri (1673)	84
5.4.	Mitropolitul Antim Ivireanul — Didahiile	84
5.5.	Mitropolitul Simion Ștefan — Noul Testament de la Bălgrad	85
5.6.	Biblia de la București	85
	6. Contribuția literaturii istoriografice la formarea limbii și literaturii române	86
6.1.	Grigore Ureche — Letopisețul Țării Moldovei – de când s-au descălecat țara și de cursul anilor și de viața domnilor carea scrie de la Dragoș Vodă până la Aron Vodă (1359–1594)	86
6.2.	Miron Costin — Letopisețul Țării Moldovei — de la Aron Vodă încoace, de unde este părăsit de Ureche Vornicul din Țara de Gios, scos de Miron Costin, vornicul de Țara de Gios, în oraș în Iași, în anul de la ridicarea lumii 7183, eară de la nașterea Mântuitorului lumii lui Hristos 1675	87
6.3.	Ion Neculce — Letopisețul Țării Moldovei — de la Dabija Vodă (1661) la Nicolae Mavrocordat (1743)	89
6.4.	Stolnicul Constantin Cantacuzino	90
6.5.	Stoica Ludescu	90
6.6.	Radu Popescu — Istoriile domnilor Țării Românești	91
6.7.	Radu Greceanu	91
6.8.	Nicolae Milescu — De la Moscova la Pekin	91
	7. Umanismul românesc	92
7.1.	Renașterea și umanismul în culturile și literaturile europene	92
7.2.	Renașterea și umanismul în principatele române	92
7.3.	Trăsăturile umanismului românesc	92
7.4.	Rolul umanismului românesc în formarea limbii și literaturii române	93
	8. Dimitrie Cantemir — personalitate multilaterală a culturii române și europene	94
8.1.	Viața și activitatea	94
8.2.	Dimitrie Cantemir — Opera	95
8.3.	Dimitrie Cantemir — personalitate multilaterală a culturii române și europene	97
	9. Iluminismul — curent național și european	98
9.1.	Iluminismul — curent european	98
9.2.	Școala Ardeleană — expresie a iluminismului românesc	98
9.3.	Idei susținute de reprezentanții Școlii Ardelene	99
9.4.	Ion Budai Deleanu — Țiganiada	99
9.5.	Iluminismul în Moldova și în Țara Românească	100

10. Clasicismul	101
10.1. Trăsături	101
10.2. Boileau — L'art poetique — program al clasicismului francez	102
10.3. Programul realizat de scriitorii clasiciști	102
11. Romanticismul	103
11.1. Trăsături	103
11.2. Victor Hugo — prefață la drama Cromwell — manifest al romantismului	104
11.3. Programul realizat de scriitorii romantici	104
12. Realismul	105
12.1. Istoricul	105
12.2. Conceptul de realism în critica literară românească	105
12.3. Programul realizat de scriitorii realiști	106
12.4. Contribuția scriitorilor români la dezvoltarea realismului	107
13. Momentul 1848 — etapă a revoluției burghezo-democrate	108
13.1. Momentul 1848 în Moldova, Muntenia și Transilvania	108
13.2. Direcția Daciei literare și rolul lui Mihail Kogălniceanu	109
13.3. Momentul 1848 — moment al formării conștiinței estetice	110
13.4. Momentul 1848 — moment al trezirii conștiinței naționale	112
13.5. Ion Heliade Rădulescu — Zburătorul	112
13.6. Grigore Alexandrescu — Umbra lui Mircea. La Cozia	113
13.7. Grigore Alexandrescu — Satiră. Duhului meu	114
13.8. Vasile Cârlova — Ruinurile Târgoviștii	115
13.9. Andrei Mureșanu — Un răsunet	115
13.10. Dimitrie Bolintineanu — Muma lui Ștefan cel Mare	116
13.11. Costache Negruzzi — Alexandru Lăpușneanu	116
13.12. Costache Negruzzi — Sobieski și românii	118
13.13. Costache Negruzzi — Fiziologia provincialului	120
13.14. Nicolae Bălcescu — Românii supt Mihai-Voievod Viteazul	120
13.15. Ion Ghica — Scrisori către Vasile Alecsandri	121
13.16. Alecu Russo — Cântarea României	121
14. Vasile Alecsandri	122
14.1. Vasile Alecsandri — Deșteptarea României	122
14.2. Vasile Alecsandri — Hora Unirei	123
14.3. Vasile Alecsandri — Odă ostașilor români	124
14.4. Vasile Alecsandri — Dumbrava Roșie	124
14.5. Vasile Alecsandri — Dan, căpitan de plai	126
14.6. Vasile Alecsandri — Miezul iernii	129
14.7. Vasile Alecsandri — Iarna	130
14.8. Vasile Alecsandri — Malul Siretului	131
14.9. Vasile Alecsandri — Balta Albă	131

14.10.	Vasile Alecsandri — Despot Vodă	132
14.11.	Vasile Alecsandri — Chirița în provincie	133
14.12.	Vasile Alecsandri — reprezentant al conștiinței naționale	134
	15. Nicolae Filimon — Ciocoi vechi și noi	136
15.1.	Ciocii vechi și noi	136
15.2.	Dinu Păturică — prototip al arivistului	138
	16. Al. Odobescu — Pseudo-Kynegeticos	139
16.1.	Pseudo-Kynegeticos — model de eseu	139
16.2.	Pseudo-Kynegeticos — sinteză estetică	139
16.3.	Alexandru Odobescu — reprezentant al realismului	140
	17. Bogdan Petriceicu Hasdeu	141
17.1.	Bogdan Petriceicu Hasdeu — personalitate a culturii românești	141
17.2.	Bogdan Petriceicu Hasdeu — Răzvan și Vidra	142
	18. Titu Maiorescu	144
18.1.	Titu Maiorescu — Direcția nouă în poezia și proza română	144
18.2.	Titu Maiorescu — O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867	144
18.3.	Titu Maiorescu — Comediile dlui I.L.Caragiale	145
18.4.	Titu Maiorescu — Eminescu și poeziile lui	145
18.5.	Titu Maiorescu — spiritus rector	146
	19. Mihail Eminescu	148
19.1.	Mihail Eminescu — Epigonii	148
19.2.	Mihail Eminescu — Memento mori (Panorama deșertăciunilor)	149
19.3.	Mihail Eminescu — Împărat și proletar	152
19.4.	Mihail Eminescu — Scrisoarea I	154
19.5.	Mihail Eminescu — Scrisoarea III	156
19.6.	Mihail Eminescu — Sara pe deal	158
19.7.	Mihail Eminescu — Floare albastră	160
19.8.	Mihail Eminescu — Atât de fragedă... ..	162
19.9.	Mihail Eminescu — Dorința	163
19.10.	Mihail Eminescu — Revedere	164
19.11.	Mihail Eminescu — Călin (file din poveste)	165
19.12.	Mihail Eminescu — Luceafărul	167
19.13.	Mihail Eminescu — Glossă	173
19.14.	Mihail Eminescu — Odă (în metru antic)	175
19.15.	Mihail Eminescu — Rugăciunea unui dac	175
19.16.	Mihail Eminescu — Dacă treci râul Selenei... ..	178
19.17.	Mihail Eminescu — Și dacă... ..	179
19.18.	Mihail Eminescu — Crăiasa din povești	180
19.19.	Mihail Eminescu — Făt-Frumos din tei	180
19.20.	Mihail Eminescu — Freamăt de codru	181

19.21.	Mihail Eminescu — Trecut-au anii...	182
19.22.	Mihail Eminescu — Sonete (III) (Când însuși glasul...)	183
19.23.	Mihail Eminescu — La steaua	183
19.24.	Mihail Eminescu — Mai am un singur dor	184
19.25.	Mihail Eminescu — Peste vârfuri	186
19.26.	Mihail Eminescu — Tat twam asi	186
19.27.	Mihail Eminescu — Rugăciune	187
19.28.	Mihail Eminescu — Învierea	188
19.29.	Mihail Eminescu — Răsai asupra mea	189
19.30.	Mihail Eminescu — Sărmanul Dionis	190
19.31.	Mihail Eminescu — Făt-Frumos din lacrimă	191
19.32.	Mihail Eminescu — Dramaturgia	194
19.33.	Mihail Eminescu — Andrei Mureșan	195
	20. Mihail Eminescu — universul poetic	197
20.1.	Marile teme ale universului eminescian	197
20.2.	Poetul și poezia — temă și motiv ale universului poetic	198
20.3.	Caracterul filosofic al poeziei lui Eminescu — modelul intelectului	198
20.4.	Evoluția modelului uman	199
20.5.	Modelul estetic	200
20.6.	Caracterul național și universal	200
	21. Ion Creangă	201
21.1.	Ion Creangă — Amintiri din copilărie	201
21.2.	Ion Creangă — Dănilă Prepeleac	204
21.3.	Ion Creangă — Povestea lui Harap Alb	205
	22. Ion Creangă — reprezentant al realismului	209
22.1.	Universul satului românesc	209
22.2.	Umorul — semn al apartenenței scriitorului la realism	210
22.3.	Locul lui Ion Creangă în cadrul realismului românesc	210
	23. Ion Luca Caragiale	211
23.1.	I.L.Caragiale — O scrisoare pierdută	211
23.2.	I.L.Caragiale — La hanul lui Mânjoală	214
23.3.	I.L.Caragiale — În vreme de război	216
23.4.	I.L.Caragiale — Telegrama	217
23.5.	I.L.Caragiale — Bacalaureat	219
23.6.	I.L.Caragiale — Vizită	220
	24. I.L.Caragiale — reprezentant al realismului critic	222
24.1.	Lumea eroilor lui I.L.Caragiale	222
24.2.	Temele și problematica universului creat de I.L.Caragiale	222
24.3.	I.L.Caragiale — reprezentant al realismului critic	222

25. Ioan Slavici	224
25.1. Ioan Slavici — Moara cu noroc	224
25.2. Ioan Slavici — Pădureanca	226
25.3. Ioan Slavici — Mara	229
25.4. Ioan Slavici — Lumea prin care am trecut	230
26. Ioan Slavici — reprezentant al realismului	233
26.1. Dezvoltarea realismului în sec. al XIX-lea	233
26.2. Caracterul realist al creației lui Ioan Slavici	233
26.3. Problematika socială — trăsătură a realismului	233
26.4. Elemente clasiciste în creația lui Ioan Slavici	234
26.5. Elemente romantice în proza lui Ioan Slavici	234
26.6. Ioan Slavici — propagator al realismului popular	234
27. Symbolismul	234
27.1. Istoricul și reprezentanții în literatura universală	234
27.2. Symbolismul românesc	235
27.3. Teoretizări	235
27.4. Trăsăturile programului estetic	235
27.5. Dimitrie Anghel — În grădină	236
27.6. Ion Minulescu — Romanța celor trei corăbii	237
28. Alexandru Macedonski	238
28.1. Alexandru Macedonski — Noaptea de decembrie	238
28.2. Alexandru Macedonski — Rondelul rozei ce-nfloreste	239
28.3. Alexandru Macedonski — Rondelul rozelor de august	240
28.4. Alexandru Macedonski — Rondelul rozelor ce mor	241
28.5. Alexandru Macedonski — Psalmi	241
29. Barbu Ștefănescu Delavrancea	242
29.1. Barbu Ștefănescu Delavrancea — Hagi Tudose	242
29.2. Barbu Ștefănescu Delavrancea — Apus de soare	244
30. Ștefan cel Mare și Sfânt — reprezentant al conștiinței naționale și creștine	246
31. George Coșbuc	250
31.1. George Coșbuc — Nunta Zamferei	250
31.2. George Coșbuc — Moartea lui Fulger	252
31.3. George Coșbuc — Poetul	253
31.4. George Coșbuc — Noi vrem pământ!	253
31.5. George Coșbuc — O scrisoare de la Muselim-Selo	254
31.6. George Coșbuc — Vara	255
31.7. George Coșbuc — Pașa Hassan	258
31.8. George Coșbuc — Moartea lui Gelu	260

	32. George Coșbuc — poet de specific național	263
32.1.	George Coșbuc — poet al naturii și iubirii	263
32.2.	Istoria — temă a poeziei lui George Coșbuc	263
32.3.	George Coșbuc — poet militant social	263
32.4.	George Coșbuc — reprezentant al poeziei de specific național	263
	33. Octavian Goga	264
33.1.	Octavian Goga — Rugăciune	264
33.2.	Octavian Goga — Oltul	265
33.3.	Octavian Goga — Noi	266
33.4.	Octavian Goga — Plugarii	267
	34. Octavian Goga — rapsod mesianic al pătimirii noastre	270
34.1.	Universul poeziei lui Octavian Goga — monografie lirică a satului	270
34.2.	Lupta pentru dreptate socială și independență națională — temă și coordonată ale universului poetic creat de Octavian Goga	270
34.3.	Durerea — sentiment, temă și mesaj ale universului poetic creat de Octavian Goga	271
34.4.	Octavian Goga — poet de specific național	271
	35. Calistrat Hogaș — Singur	271
	36. Gala Galaction	273
36.1.	Gala Galaction — De la noi la Cladova	274
36.2.	Gala Galaction — Papucii lui Mahmud	274
36.3.	Gala Galaction — La Vulturi!	275
	37. Alexandru Davila — Vlaicu Vodă	278
	38. George Topârceanu — Rapsodii de toamnă	280
	39. I.Al.Brătescu-Voinești — Puiul	283
	40. Duiliu Zamfirescu — Viața la țară	284
	41. Garabet Ibrăileanu — Adela	288
	42. Mihail Sadoveanu	290
42.1.	Mihail Sadoveanu — Hanu Ancuței	290
42.2.	Mihail Sadoveanu — Baltagul	294
42.3.	Mihail Sadoveanu — Frații Jderi	297
42.4.	Mihail Sadoveanu — Țara de dincolo de negură	303
42.5.	Mihail Sadoveanu — Zodia Cancerului	305
42.6.	Mihail Sadoveanu — Domnu Trandafir	308
42.7.	Mihail Sadoveanu — Neamul Șoimăreștilor	309
	43. Mihail Sadoveanu — structura universului	313
43.1.	Temele universului sadovenian	313
43.2.	Eroul sadovenian — centru al universului	314
43.3.	Timbrul sadovenian — trăsătură a universului	315

44. George Bacovia	315
44.1. George Bacovia — Plumb	315
44.2. George Bacovia — Lacustră	317
44.3. George Bacovia — Note de primăvară	318
44.4. George Bacovia — Decembre	318
44.5. George Bacovia — Seară tristă	320
45. George Bacovia — universul poetic	320
45.1. Trăsăturile universului bacovian	320
45.2. Motivele universului bacovian	321
45.3. Caracterul simbolist al universului poetic	321
45.4. Universul bacovian în contextul poeziei românești și universale	322
46. Expresionismul	322
46.1. Definiție	322
46.2. Istoricul curentului	323
46.3. Trăsăturile programului estetic	323
47. Suprerealismul	324
48. Lucian Blaga	325
48.1. Lucian Blaga — Eu nu strivesc corola de minuni a lumii	325
48.2. Lucian Blaga — Gorunul	329
48.3. Lucian Blaga — Cântecul spicelor	329
48.4. Lucian Blaga — Paradis în destrămare	330
48.5. Lucian Blaga — La curțile dorului	331
48.6. Lucian Blaga — Mirabila sămânță	332
48.7. Lucian Blaga — Tristețe metafizică	332
48.8. Lucian Blaga — Munte vrăjit	334
48.9. Lucian Blaga — Scrisoare	335
48.10. Lucian Blaga — Liniște	337
48.11. Lucian Blaga — Noi și pământul	337
48.12. Lucian Blaga — Zamolxe	339
48.13. Lucian Blaga — Meșterul Manole	340
48.14. Lucian Blaga — Nu-mi presimți, Lumina raiului, Izvorul nopții	342
49. Lucian Blaga — universul poetic	343
49.1. Mitul ca temă de influență expresionistă	343
49.2. Sinteza estetică — dimensiune a universului poetic	344
49.3. Temele universului blagian	345
49.4. Eul poetic — centru generator al universului poetic	345
50. Ion Barbu	346
50.1. Ion Barbu — Din ceas, dedus... ..	346
50.2. Ion Barbu — Riga Crypto și lapona Enigel	349
50.3. Ion Barbu — Ritmuri pentru nunțile necesare	352
50.4. Ion Barbu — Copacul	353

51. Ion Barbu — universul poetic	354
51.1. Etapele formării universului poetic	354
51.2. Coordonata imaginarului	354
51.3. Modelul noetic barbian	354
52. Tudor Arghezi	356
52.1. Tudor Arghezi — Testament	356
52.2. Tudor Arghezi — Psalm	359
52.3. Tudor Arghezi — Psalmul de taină	361
52.4. Tudor Arghezi — De-abia plecaseși	362
52.5. Tudor Arghezi — Flori de mucigai	363
52.6. Tudor Arghezi — Nehotărâre	363
52.7. Tudor Arghezi — Creion	365
52.8. Tudor Arghezi — Morgenstimmung	365
53. Tudor Arghezi — poet sau prozator	367
53.1. Dialog critic	367
53.2. Tudor Arghezi — scriitor realist	370
54. Ion Pillat	371
54.1. Ion Pillat — Aci sosi pe vremuri	371
54.2. Ion Pillat — În vie	372
55. Liviu Rebreanu	373
55.1. Liviu Rebreanu — Ion	373
55.2. Liviu Rebreanu — Pădurea spânzuraților	378
55.3. Liviu Rebreanu — Răscoala	381
56. Liviu Rebreanu — reprezentant al realismului	385
56.1. Principalele tendințe în dezvoltarea realismului românesc	385
56.2. Caracterul realist al universului social creat de Liviu Rebreanu	386
56.3. Valori creative în textul romanelor lui Liviu Rebreanu	387
57. Camil Petrescu	387
57.1. Camil Petrescu — Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război	387
57.2. Camil Petrescu — Patul lui Procust	392
57.3. Camil Petrescu — Suflete tari	396
57.4. Camil Petrescu — Jocul ielelor	398
58. Camil Petrescu — reprezentant al realismului	401
58.1. Principalele tendințe în dezvoltarea realismului	401
58.2. Caracterul realist al creației lui Camil Petrescu	401
58.3. Problema intelectualului la Camil Petrescu	401
58.4. Problema iubirii — problemă de factură romantică	402
58.5. Problema războiului — problemă de factură realistă	402
59. Hortensia Papadat-Bengescu — Concert din muzică de Bach	403

60. George Călinescu	405
60.1. George Călinescu — Enigma Otiliei	405
60.2. George Călinescu — Cartea nunții	409
61. G.Călinescu — prozator realist	410
61.1. Scriitori și tendințe în dezvoltarea romanului interbelic	410
61.2. Paternitatea — problemă centrală a prozei lui G. Călinescu	410
61.3. Iubirea — problemă de factură romantică, dar și realistă	410
61.4. Intelectualul — problemă și temă ale romanelor lui G.Călinescu	411
61.5. Morala — o problemă de factură clasicistă	411
61.6. George Călinescu — scriitor realist de factură clasicistă	411
62. Barocul	411
63. Mateiu I. Caragiale — Craii de Curtea-Veche	412
64. Mircea Eliade	414
64.1. Mircea Eliade — personalitate multilaterală a literaturii și culturii române	414
64.2. Mircea Eliade — Maitreyi	415
64.3. Mircea Eliade — La țigănci	418
64.4. Mircea Eliade — Douăsprezece mii de capete de vite	421
64.5. Mircea Eliade — Romanul adolescentului miop	422
64.6. Mircea Eliade — Noaptea de Sânziene	424
64.7. Mircea Eliade între sacru și profan	430
65. Marin Preda	434
65.1. Marin Preda — Moromeții	434
65.2. Marin Preda — Cel mai iubit dintre pământeni	436
66. Marin Preda — reprezentant al realismului obiectiv	439
66.1. Principalele tendințe în dezvoltarea prozei realiste	439
66.2. Problematika romanelor lui Marin Preda	440
66.3. Ilie Moromete — personaj-simbol al mediului rural	440
66.4. Critica societății socialiste — culme a spiritului critic și a romanului realist	440
67. Vasile Voiculescu	441
67.1. Vasile Voiculescu — În grădina Ghetsemani	441
67.2. Vasile Voiculescu — Bătea la poarta cerului	442
67.3. Vasile Voiculescu — Sonetul 29	443
67.4. Vasile Voiculescu — Călătorie spre locul inimii	445
67.5. Vasile Voiculescu — Noapte de martie	447
67.6. Vasile Voiculescu — Iisus pe ape	448
67.7. Vasile Voiculescu — Lostrița	448
67.8. Vasile Voiculescu — Șarpele Aliodor	450
68. Vasile Voiculescu — universul poetic	451
68.1. Natura — dimensiune a universului creat de Vasile Voiculescu	451
68.2. Mitul — coordonată a universului poetic	451

68.3.	Iubirea — motiv romantic și sens al vieții	451
68.4.	Istoria și destinul — teme ale universului poetic	451
68.5.	Conceptele de poet și poezie — temă a universului poetic	451
	69. Nichita Stănescu	452
69.1.	Nichita Stănescu — Leoaică tânără, iubirea	452
69.2.	Nichita Stănescu — În dulcele stil clasic	453
69.3.	Nichita Stănescu — Evocare	453
69.4.	Nichita Stănescu — Cântec	454
69.5.	Nichita Stănescu — Laudă omului	455
69.6.	Nichita Stănescu — Ars poetica	456
69.7.	Nichita Stănescu — A unsprezecea elegie	457
69.8.	Nichita Stănescu — Noi	458
	70. Nichita Stănescu — universul poetic	460
70.1.	Iubirea — temă a universului poetic creat de Nichita Stănescu	460
70.2.	Evoluția eului — temă a universului poetic	460
70.3.	Conștiința — dimensiune a universului poetic	460
70.4.	Poetul și poezia — temă a universului poetic	461
70.5.	Știința — temă a universului poetic	461
	71. Marin Sorescu	462
71.1.	Marin Sorescu — Shakespeare	462
71.2.	Marin Sorescu — Iona	462
71.3.	Marin Sorescu — Răceala	464
71.4.	Marin Sorescu — Astfel	466
	72. Orientări, tendințe, coordonate și realizări în poezia românească contemporană	468
72.1.	Ștefan Augustin Doinaș — Mistrețul cu colți de argint	469
72.2.	Ștefan Augustin Doinaș — Mășți	470
72.3.	Nicolae Labiș — Meșterul	471
72.4.	Nicolae Labiș — Moartea căprioarei	472
72.5.	Nicolae Labiș — Miorița	474
72.6.	Emil Botta — Fachir	474
72.7.	Geo Dumitrescu — Libertatea de a trage cu pușca	475
72.8.	Ion Caraion — Fântână	475
72.9.	Grigore Vieru — Harpa	476
72.10.	Ana Blandiana — Avram Iancu	476
72.11.	Ion Alexandru — Clopotele	477
72.12.	Leonid Dimov — Poemul odăilor	478
72.13.	Anatol E. Baconsky — Fluxul memoriei	479
72.14.	Alexandru Philipide — Izgonirea lui Prometeu	480

73. Geo Bogza — Cartea Oltului	483
74. Nicolae Steinhardt — Jurnalul fericirii	487
75. Augustin Buzura	491
75.1. Augustin Buzura — Vocile nopții	491
75.2. Augustin Buzura — Orgolii	492
75.3. Augustin Buzura — Drumul cenușii	492
76. Alți prozatori contemporani	493
76.1. Ștefan Bănuțescu — Mistreții erau blânzi	493
76.2. Ștefan Bănuțescu — Cartea milionarului	494
76.3. A. E. Baconsky — Echinoxul nebunilor	497
76.4. A. E. Baconsky — Biserica Neagră	498
76.5. Fănuș Neagu — Acasă	499
76.6. Eugen Barbu — Groapa	500
76.7. Petru Dumitriu — Bijuterii de familie	501
76.8. Ion Druță — Povara bunătății noastre	502
76.9. Mircea Cărtărescu — Nostalgia	504
76.10. Mircea Cărtărescu — Orbitor	507
77. Evoluția dramaturgiei contemporane	514
77.1. Horia Lovinescu — Moartea unui artist	514
77.2. Ion Băieșu — Boul și vițeei	516
77.3. Valeriu Anania — Miorița	516
77.4. Dumitru Radu Popescu — Acești îngeri triști	517
78. Scriitori români care au creat în alte țări	519
78.1. Eugen Ionescu	520
78.2. Panait Istrati	524
78.3. Horia Vintilă	526
78.4. Peter Neagoe	530
78.5. Elena Văcărescu	533
78.6. Martha Bibescu	535
79. Direcții, orientări, reprezentanți în evoluția criticii literare	537
1. Garabet Ibrăileanu — Creație și analiză	538
2. Tudor Vianu — Dubla intenție a limbajului și problema stilului	538
3. E. Lovinescu — Istoria literaturii române contemporane	539
4. G. Călinescu — Istoria literaturii române de la origini până în prezent	540
5. Perpessicius (Dimitrie S. Panaitescu) — Mențiuni critice	541
6. Pompiliu Constantinescu — Considerații asupra romanului românesc	541
7. Constantin Ciopraga — Personalitatea literaturii române	542
8. Mihai Cimpoi — O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia	543

	80. Considerații asupra problemelor eseului românesc	545
80.1.	Emil Cioran — Amurgul gândurilor	545
80.2.	Paul Zarifopol — Clasicii	547
80.3.	Constantin Noica — Creație și frumos în rostirea românească	548
80.4.	Mihai Ralea — Tudor Arghezi	549
80.5.	Alexandru Husar — Ideea europeană	550
80.6.	Nichifor Crainic — Nostalgia paradisului	551
	81. Specificul național — cheie de pătrundere în literatura universală	553